

Inspectie SZW
Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

Eindrapport schoonmaak- interventieteams

*Noord-Nederland,
Noord-Holland,
Midden-Nederland,
Zuid-West-Nederland*

Inhoud

1	Project	3
1.1	Aanleiding van het interventieproject	3
1.2	Doelgroep	3
1.3	Doel van het project	4
1.4	Looptijd van het project	4
1.5	Opdrachtgever	4
1.6	Projectleider en bijbehorende organisatie	4
1.7	Deelnemers	5
1.8	Effecten	5
2	Resultaten	6
2.1	Resultaten in cijfers	6
2.2	Bevindingen	6
2.3	Resultaten Interventieteam Noord-Nederland	7
2.4	Resultaten Interventieteam Noord-Holland	9
2.5	Resultaten Interventieteam Midden	9
2.6	Resultaten Interventieteam Zuid-West-Nederland	10
3	Conclusies	12

1 Project

1.1 Aanleiding van het interventieproject

De Inspectie SZW heeft meerdere jaren achtereen bij een relatief groot deel van haar inspecties in delen van de schoonmaaksector overtredingen van de Wet arbeid vreemdelingen en/of de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag geconstateerd. Ook de Belastingdienst constateerde bij haar controles dat er geregeld sprake was van het niet naleven van belasting- en premieverplichtingen. Er spelen diverse problemen in delen van de sector:

- De concurrentie tussen de bedrijven is groot; de prijzen en marges staan onder druk. Omdat personeelskosten de belangrijkste kostencomponent vormen, proberen de bedrijven hun personeel zo efficiënt mogelijk te laten werken. Dit leidt in het algemeen tot een hogere werkdruk voor de werknemers. Daarnaast is het werk fysiek zwaar, zijn de werktijden niet altijd optimaal en kent het beroep schoonmaker een lage status. Dit maakt dat er veel personeelwisselingen zijn bij schoonmaakbedrijven.
- Door de hoge mate van concurrentie komen bepaalde werkgevers in de verleiding om arbeidskrachten zo goedkoop mogelijk in te zetten, met daardoor een toenemende kans op het illegaal tewerkstellen en onderbetalen van in Nederland verblijvende vreemdelingen.
- In de schoonmaakbranche is vaak sprake van aanneming en onderaanneming van werk. Hierdoor ontstaat een groter risico op het niet-naleven van wet- en regelgeving omdat in de keten van (onder)aanneming hiervoor steeds minder verantwoordelijkheid wordt gevoeld.
- In de schoonmaakbranche als geheel en de (particuliere) glazenwasserij in het bijzonder is in toenemende mate sprake van Turkse en Oost-Europese (Bulgarije) personen die zich op deze markt begeven. Met betrekking tot de glazenwasserij worden hele wijken 'overgenomen' - soms letterlijk met fysiek geweld of bedreigingen - door organisaties die nauwelijks of niet bekend zijn bij de Kamer van Koophandel en/of de Belastingdienst. Dit kwam ook naar voren uit een onderzoek dat de brancheorganisaties in 2008 hebben uit laten voeren¹.

- In de schoonmaakwereld komt het – net als in de uitzendbranche – regelmatig voor dat bedrijven slechts kort bestaan en/of vaak van eigenaar en/of vestigingsadres wisselen om zo uit het vizier van bijvoorbeeld de Belastingdienst te blijven.

Omdat de problemen in delen van de schoonmaaksector zich op meerdere wetgevingsterreinen voordeden is in 2009 gekozen voor een multidisciplinaire aanpak. In drie delen van het land is in juni 2009 een Schoonmaak Interventieteam (SIT) opgericht, gevolgd door een vierde team in mei 2010. Het betreft de regio's Noord Nederland, Noord-Holland, Midden en Zuid-West Nederland.

1.2 Doelgroep

De doelgroep van de schoonmaakinterventieteams bestond uit schoonmaakbedrijven en hun opdrachtgevers. Hierbij lag de nadruk op schoonmaakbedrijven actief in de volgende deelsectoren:

- schoonmaak van gebouwen; hieronder vallen onder meer schoonmaak in de horecasector, van bedrijfspanden, scholen, vakantiehuisjes enzovoort.
- schoonmaak van transportmiddelen; hieronder vallen onder meer schoonmaak van schepen voor personenvervoer (partyschepen, rondvaartboten en ferry's) en schoonmaak van bussen en treinen.
- glazenwasserij; dit betreft glazenwassen bij particulieren.

Gespecialiseerde reinigingswerkzaamheden waren in beginsel uitgezonderd van de doelgroep. Alleen in het geval van een melding van het mogelijk niet naleven van wet- en regelgeving, zou een controle worden ingesteld. De reden hiervoor is dat het gespecialiseerde arbeid betreft waarbij relatief weinig kans op illegale arbeid bestaat. Er zijn geen meldingen over deze werkzaamheden ontvangen.

1.3 Doel van het project

De doelstellingen van de schoonmaak-interventieteams waren:

- Het terugdringen van illegale tewerkstelling;
- Het tegengaan van onderbetaling aan werknemers door controle naleving van de Wet minimumloon en minimumvakantiebijslag (WML);

¹ Regioplan; De werking van de markt voor glazenwassen. Januari 2009

- Het terugdringen van belasting- en premiefraude onder meer door het uitvoeren van maximaal 10 boekenonderzoeken per betrokken regio van de Belastingdienst. Hieruit moesten 3 meldingen betreffende fiscale strafrechtelijke vervolging uit voortkomen;
- Het terugdringen van uitkeringsfraude door het uitvoeren van nadere fraudeonderzoeken door UWV;
- Het tegengaan van uitkeringsfraude in het kader van de WWB;
- Het stimuleren van de naleving van de identificatieplicht van werknemers door het uitoefenen van toezicht daarop;
- Het tegengaan van illegaal verblijf door het uitoefenen van vreemdelingtoezicht;
- Het signaleren van uitbuiting door het doen van meldingen van aangetroffen misstanden c.q. overdracht van zaken aan de directie Opsporing van de Inspectie SZW en/of de politie;
- Het signaleren van illegale bewoning door adressen van aangetroffen arbeidskrachten aan de betreffende gemeenten door te geven (via het desbetreffende RCF Kenniscentrum Handhaving);
- Het opsporen van aan vreemdelingen gerelateerde strafbare feiten (migratiecriminaliteit);
- Via publiciteit spontane naleving (subjectieve pakkans) vergroten.

1.4 Looptijd van het project

De schoonmaakinterventieteams Noord-Nederland, Midden-Nederland en Zuid-West-Nederland hadden oorspronkelijk een looptijd van 15 juni 2009 tot en met 30 november 2010. De operationele looptijd is eerst verlengd tot 1 juli 2011, en vervolgens tot 1 juli 2012. Het schoonmaakinterventieteam Noord-Holland kende een looptijd van 1 mei 2010 tot en met 31 december 2011. Ook van dit team heeft de LSI de looptijd verlengd tot 1 juli 2012. De afrondingsfase van alle vier de interventieteams verschoof daarmee van 1 juli naar 1 oktober 2012.

Redenen voor deze verlenging waren onder meer de relatief grote hoeveelheid misstanden die door de interventieteams werden aangetroffen. De onderzoeken bleken erg tijdrovend te zijn, waardoor binnen de oorspronkelijk geplande operationele fase minder onderzoeken konden worden verricht dan begroot. Daarnaast was er meer tijd nodig om een voorstel op te stellen aan de Landelijke Stuurgroep Interventieteams (LSI) met betrekking tot de vraag hoe de partners na afloop van de interventieteams zouden verder gaan met de aanpak van geconstateerde misstanden in de schoonmaaksector.

1.5 Opdrachtgever

De opdrachtgever voor het project was de LSI. Het project is uitgevoerd onder door de LSI gedelegeerde verantwoordelijkheid aan de directeur Arbeidsmarktfraude van het Ministerie van Sociale zaken en Werkgelegenheid.

1.6 Projectleider en bijbehorende organisatie

Projectleiding

De projecten zijn uitgevoerd onder verantwoordelijkheid van de Inspectie SZW. Deze dienst heeft een landelijk projectleider, vier operationele projectleiders en administratieve ondersteuning geleverd.

Kernteam

Elk van de vier interventieteams heeft een kernteam geformeerd met vertegenwoordigers van de Belastingdienst en de Inspectie SZW in alle vier de interventieteams. In Noord-Nederland, Midden en Zuid-West-Nederland nam ook UWV deel aan het kernteam. Een medewerker van de Gemeentelijke Sociale Dienst heeft gedurende een jaar in Midden-Nederland deel uitgemaakt van het kernteam. De kernteams zijn periodiek bijeen gekomen om de planning, voortgang, inhoud en afwikkeling van zaken met elkaar te bespreken en waar nodig bij te sturen.

Regiegroep

De regiegroep bestond uit de projectleiding van het IT en de regionale managers van de participerende organisaties (UWV, Belastingdienst, Inspectie SZW). De regiegroep besprak voorkomende knelpunten en mogelijke oplossingen. Tevens werden afspraken gemaakt over personele inzet en over de voortgang van het IT.

1.7 Deelnemers

Aan de interventieteams is deelgenomen door:

- Belastingdienst kantoren:
  - Holland Midden (Hoofddorp)
  - Holland Noord (Zaandam)
  - Amsterdam
  - Noord-Nederland
  - Zuid-West-Nederland (Goes en Breda)
  - Utrecht-Gooi (Amersfoort)
  - Randmeren (Zwolle/Almere)

- Inspectie SZW
  - Directie Arbeidsmarktfraude
  - Afdeling Onderzoek & Analyse (analysecapaciteit na 1 januari 2012)
  - Directie Opsporing; analysecapaciteit voor 1 januari 2012.
- UWV
  - Directie Handhaving
- Gemeenten/RCF- Kenniscentra
  - Voor het leggen van verbindingen met de verschillende diensten binnen de gemeenten hebben de RCF-Kenniscentra Noord-Holland, Tilburg, Utrecht, Gelderland Flevoland en Noord vanuit de toebedeelde linking-pin functie ondersteuning geboden aan de kernteams.
  - Tot eind 2011 heeft de Sociale Recherche Flevoland/Almere één sociaal rechercheur ingezet bij het interventieteam Midden.
- Regionale politie-eenheden (Vreemdelingendienst en/of Bpz)
  - Noord-Nederland
  - Amsterdam
  - Noord-West-Holland
  - Zeeland-West-Brabant
  - Flevoland-Utrecht

1.8 Effecten

De vier interventieteams hebben bij een groot deel van de inspecties overtredingen van diverse wetten geconstateerd. Gedurende de operationele looptijd van de interventieteams leek geen vermindering zichtbaar te worden van het percentage geconstateerde overtredingen. Het effect van het optreden van de interventieteams in delen van de schoonmaaksector is niet concreet meetbaar omdat een methode hiertoe nog in ontwikkeling is.

2

Resultaten

In onderstaande paragrafen zijn de resultaten van de vier interventieteams beschreven. In paragraaf 4.1 staan -voor zover mogelijk- de bevindingen en cijfermatige resultaten van de vier interventieteams gezamenlijk weergegeven. De paragrafen 4.2 tot en met 4.5 geven per interventieteam de resultaten weer. De cijfers die in de paragrafen 4.1 tot en met 4.5 genoemd worden zullen nog wijzigingen ondergaan omdat nog niet alle (boeken)onderzoeken zijn afgerond.

2.1 Resultaten in cijfers

De interventieteams hebben in totaal 632 inspecties verricht. Bij deze inspecties zijn 1.450 bedrijven gecontroleerd op naleving van de belasting-, arbeidsmarkt- en sociale zekerheidswetgeving. Het ging hierbij om 675 schoonmaakbedrijven en 775 opdrachtgevers/inleners die opdracht hebben gegeven tot het betreffende schoonmaakwerk. De Inspectie SZW heeft bij 391 van de 1.450 bedrijven een overtreding van de Wav en/of de WML geconstateerd (27%).

De Inspectie SZW heeft 429 boetebeschikkingen voor een bedrag van ruim € 5,4 mln verzonden naar werkgevers die een overtreding hebben begaan. Dit bedrag neemt in de loop van 2013 toe omdat nog niet alle boeterapporten zijn afgerond.

De Belastingdienst heeft 83 boekenonderzoeken ingesteld waarbij voor ruim € 27,2 miljoen aan correcties en boetes is opgelegd. Daarnaast heeft de Belastingdienst nog eens 141 actualiteitsbezoeken² ingesteld.

Bij de inspecties zijn 3.633 personen gecontroleerd, op de werkplek dan wel administratief:

- 324 personen werden illegaal tewerkgesteld. Bijna 43% hiervan was afkomstig uit Bulgarije en bijna 21% uit Roemenië. Circa 14% van deze personen was afkomstig uit een Afrikaans land.
- 10 personen werden onderbetaald. Het betrof werknemers uit Iran, Nederland, Polen, Roemenië, Sierra Leone, Thailand en Turkije.

² Een actualiteitsbezoek is een bezoek aan een belastingplichtig bedrijf. Voorbeelden zijn een waarneming ter plaatse en een startersbezoek, waarbij geen belastingaangiften zijn beoordeeld, doch uitsluitend is gekeken of het bedrijf aan de administratieve verplichtingen heeft voldaan.

- Het interventieteam heeft 124 zelfstandigen zonder personeel (zzp'ers) aangetroffen waarvan er 106 als schijn-zzp'er zijn aangemerkt. Van deze groep was 51% afkomstig uit Bulgarije en 43% uit Roemenie.

Het interventieteam heeft in totaal 58 signalen van samenloop van inkomsten uit arbeid en uitkering doorgegeven aan UWV en 106 aan diverse gemeenten (via RCF-Kenniscentra Handhaving). Deze signalen hebben geleid tot diverse terugvorderingen, beëindiging dan wel aanpassing van uitkeringen en opgelegde boetes.

2.2 Bevindingen

In de schoonmaakbranche is vaak sprake van aanneming en onderaanneming van werk. Hierdoor ontstaat een groter risico op het niet-naleven van wet- en regelgeving omdat in de keten van (onder) aanneming hiervoor steeds minder verantwoordelijkheid wordt gevoeld. Gebleken is dat de grote schoonmaakbedrijven (met soms wel duizenden werknemers) de zaken over het algemeen wel op orde hebben. Bij hen gaat het sporadisch mis in de keten van aanneming van werk. Er lijkt in die gevallen geen sprake te zijn van bewuste fraude. De grote schoonmaakbedrijven zijn lid van de Ondernemersorganisatie Schoonmaak- en Bedrijfsdiensten (OSB).

De problemen zitten vooral bij de kleinere schoonmaakbedrijven met 0-10 werknemers, 10-50 werknemers, bij de startende ondernemers en de zzp'ers. Malafiditeit zit bij de kleinere schoonmaakbedrijven, veelal van eigenaren met een allochtone achtergrond, waarbij de rechtsvorm meerdere malen wordt gewijzigd. Zij maken schoon in sleutelpanden (d.w.z. panden die 's avonds of 's nachts worden schoongemaakt en waarbij de schoonmaker een sleutel van het pand heeft dan wel door iemand van het bedrijf wordt binnen- en buitengelaten). Geen of een gebrekkige administratie, geen of weinig medewerking verlenen aan de onderzoeken en het optrekken van rookgordijnen kenmerkt deze malafide bedrijven. De bedrijven zijn actief in de schoonmaak in de fastfoodsector, van transportmiddelen, van hotels en in de bouw (opruiming bij oplevering). Ook betreft het glazenwasbedrijven bij particulieren. Een belangrijk deel van de overtredingen is vastgesteld tijdens schoonmaak buiten de reguliere kantooruren

(gedurende de avond, nacht of vroege ochtend).

In de schoonmaakbranche als geheel en de (particuliere) glazenwasserij in het bijzonder is in toenemende mate sprake van invloed op de markt door Turkse en Oost-Europese (Bulgarije) personen. Met betrekking tot de glazenwasserij zijn wijken 'overgenomen' – soms letterlijk met fysiek geweld of bedreigingen – door organisaties die nauwelijks of niet bekend zijn bij de Kamer van Koophandel en/of de Belastingdienst. Dit kwam ook naar voren uit een onderzoek dat de brancheorganisaties hebben uit laten voeren.

Daarnaast komt het voor dat werknemers van een schoonmaakbedrijf van de ene op de andere dag als zzp'er gaan werken en vervolgens nergens meer geregistreerd staan, dan wel door bepaalde 'adviseurs' bij de Kamer van Koophandel worden ingeschreven terwijl de medewerkers zelf van niets weten. In de schoonmaakwereld komt het ook – net als in de uitzendbranche – regelmatig voor dat bedrijven slechts kort bestaan en/of vaak van eigenaar en/of vestigingsadres wisselen om zo uit het vizier van bijvoorbeeld de Belastingdienst te blijven.

Door het niet-naleven van wet- en regelgeving kunnen frauderende bedrijven goedkoper produceren dan bedrijven die zich wel aan de wet houden. Concurrentievervalsing neemt hierdoor toe in een sector waarbij de prijzen toch al onder druk staan en de concurrentie groot is.

Door de interventieteams zijn bij de gecontroleerde schoonmaakbedrijven diverse misstanden geconstateerd: zwart/grijs werk, uitkeringsfraude, incomplete administratie, belastingfraude, illegale tewerkstelling, onderbetaling, identiteitsfraude, arbeidsuitbuiting etc. Tijdens de controles zijn de interventieteamleden tegen diverse schijnconstructies aangelopen. Zo was er diverse malen sprake van de inzet van schijnzzp'ers en schijnvennoten. Door goed samen te werken was het voor zowel de Belastingdienst als de Inspectie SZW in deze gevallen mogelijk om aan te tonen dat feitelijk geen sprake was van ondernemerschap, maar van dienstbetrekking. Gevolg was dat voor de opdrachtgever/inlener, waar de betreffende "zzp-er of vennoot" actief was, sprake was van werkgever/werknemer relatie waardoor voor de vreemdeling een tewerkstellingsvergunning vereist was. In deze situaties zijn boeterapporten opgemaakt tegen alle werkgevers in de keten. De Belastingdienst heeft de correctie loonheffing opgelegd aan de feitelijk werkgever.

2.3 Resultaten Interventieteam Noord-Nederland

In Noord Nederland zijn in totaal 266 bedrijven gecontroleerd. Het betrof 61 schoonmaakbedrijven en 205 opdrachtgevers/inleners. Zeventien van de schoonmaakbedrijven waren uitsluitend of hoofdzakelijk actief in de glazenwasserij.

De controles bij de opdrachtgevers/inleners vloeiden deels voort uit de onderzoeken bij de schoonmaakbedrijven en deels uit controles in de horeca, specifiek gericht op de schoonmaak. In relatief veel gevallen bleek dit laatste in eigen beheer te worden uitgevoerd.

Het interventieteam heeft in een kwart van de controles één of meerdere overtredingen vastgesteld:

- Bij 38% van de schoonmaakbedrijven exclusief de glazenwassers;
- Bij 29% van de glazenwasbedrijven;
- Bij 21% van de opdrachtgevers/inleners.

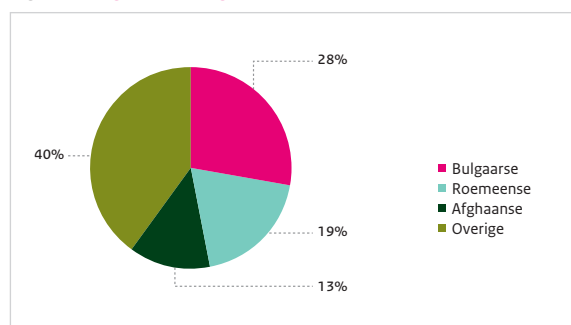
Resultaten per ketenpartner

Inspectie SZW

De Inspectie SZW heeft 100 overtredingen geconstateerd van de Wav en/of de WML (bij één werkgever kunnen meerdere overtredingen zijn geconstateerd). De inspectie heeft 80 boeterapporten voor overtreding van de Wav opgemaakt, en 1 voor overtreding van de WML. Daarnaast is een boeterapport opgemaakt voor herhaalde recidive. Het geraamde boetebedrag is € 827.000. Dit bedrag zal toenemen na afronding van de nog lopende zaken.

Tijdens de inspecties zijn in totaal 977 personen werkend aangetroffen. Van deze personen bleken er 53 illegaal tewerkgesteld.

Figuur 1 Illegaal tewerkgestelden naar nationaliteit

Belastingdienst

De Belastingdienst Noord heeft de volgende onderzoeken ingesteld:

- 15 boekenonderzoeken;
- 10 actualiteitsbezoeken.

In totaal is voor € 810.529 aan correcties en boetes opgelegd. Dit zijn voorlopige bedragen. Nog niet alle boekenonderzoeken en correcties Loonheffing zijn afgerond.

Regiopolitie/Vreemdelingtoezicht

Tijdens de nachtelijke controles heeft de afdeling Vreemdelingtoezicht dan wel de Basispolitiezorg ondersteuning verleend. Er zijn voornamelijk illegaal tewerkgestelde personen aangetroffen. Er is één onderzoek naar een illegaal in Nederland verblijvende werknemer ingesteld. Tijdens de werkplekcontrole bleek deze persoon sinds enkele dagen met onbekende bestemming te zijn vertrokken.

UWV

UWV heeft in 15 gevallen een terugvordering ingesteld. Het gaat hierbij om een bedrag van € 66.611,- aan ten onrechte verstrekte uitkeringen inclusief boetes. Daarnaast is in 3 gevallen een herkeuringstraject opgestart. Zeven gevallen van fraude zijn nog in onderzoek.

Gemeenten

Het interventieteam heeft in 70 gevallen een signaal van samenloop werk en uitkering aan het RCF gemeld. Het RCF zorgde voor het doorzetten en terugkoppelen van het signaal aan de betreffende gemeente. Uit deze terugkoppeling zijn geen gevallen van fraude gemeld. Van 70 signalen zijn er nog 16 in onderzoek.

De directie Opsporing van de Inspectie SZW heeft 3 gevallen van samenloop van inkomsten uit arbeid met inkomsten uit een WWB-uitkering nader onderzocht naar aanleiding van een melding van het IT. Tijdens schoonmaakcontroles in enkele fastfoodrestaurants bleek dat opvallend veel schoonmakers (die in dienst waren van een schoonmaakbedrijf uit Noord-Holland) een uitkering van een gemeente en/of het UWV hadden. De betrokken gemeente heeft in totaal een bedrag van € 73.446,- aan ten onrechte betaalde uitkering teruggevorderd. Er is tegen de overtreders een proces-verbaal opgemaakt.

2.4 Resultaten Interventieteam Noord-Holland

In Noord-Holland zijn in totaal 166 schoonmaakbedrijven gecontroleerd. Hiervan waren 43 bedrijven uitsluitend of hoofdzakelijk actief in de glazenwasserij. Het interventieteam heeft ook nog eens 380 bedrijven gecontroleerd die opdracht gaven tot de schoonmaakwerkzaamheden.

In Noord-Nederland zijn veel misstanden bij de schoonmaak van restaurants van een grote landelijke fastfoodketen naar boven gekomen. Hierbij waren twee schoonmaakbedrijven uit Noord-Holland betrokken. Tijdens een nachtelijke controle door het interventieteam is een aantal gevallen van illegale tewerkstelling vastgesteld. Zowel het schoonmaakbedrijf als de opdrachtgevers (franchisers) zijn hiervoor beboet. Omdat meer misstanden werden vermoed, is de zaak daarna voor eventuele strafrechtelijke afdoening overgedragen aan de directie Opsporing. Zij heeft nader onderzoek gedaan en proces-verbaal voor valsheid in geschrifte opgemaakt. De Belastingdienst heeft bij het schoonmaakbedrijf een uitgebreid boekenonderzoek ingesteld met als resultaat een totaalbedrag van € 473.087,- aan naheffing loon- en omzetbelasting en boetes. Door deze interventies is het schoonmaakbedrijf gestopt, waarna de fastfoodfranchisers genoodzaakt waren om een ander schoonmaakbedrijf in te zetten. Tijdens hercontroles zijn daarbij opvallend veel schoonmakers van het nieuwe schoonmaakbedrijf (ook weer uit Noord-Holland) aangetroffen, die werkzaam waren met een uitkering van gemeente en/of UWV. Ook dit onderzoek is bij de directie Opsporing gemeld. Uit het strafrechtelijk onderzoek is uitkeringsfraude en fraude met aanvragen van verblijfsvergunningen gebleken. Het schoonmaakbedrijf verkocht 'gefingeerde dienstverbanden' aan personen die bij de IND inkomsten moesten aantonen in verband met aanvragen verblijfsvergunning voor partner of familie. Ook hier heeft de Belastingdienst een uitgebreid boekenonderzoek ingesteld. Dit onderzoek, alsmede het strafrechtelijk onderzoek, is nog niet afgerond.

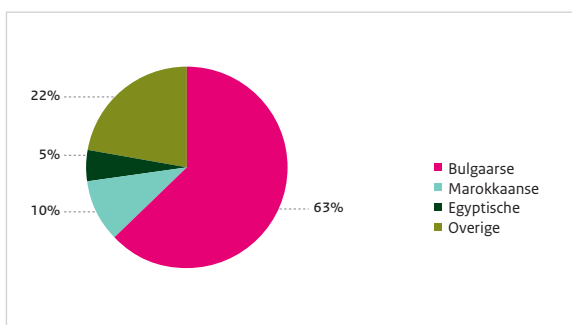
Het interventieteam heeft bij 37% van de inspecties een of meerdere overtredingen geconstateerd:

- Bij 51% van de schoonmaakbedrijven;
- Bij 60% van de glazenwasbedrijven;
- Bij 32% van de opdrachtgevers/inleners.

Tijdens de inspecties zijn in totaal 1312 personen werkend aangetroffen. Van deze personen bleken er 112 illegaal tewerkgesteld.

Figuur 2 Illegaal tewerkgestelden naar nationaliteit

Resultaten per ketenpartner

Inspectie SZW

De Inspectie SZW heeft 448 overtredingen van de Wav en/of de WML geconstateerd. In dit kader zijn 210 boeterapporten opgemaakt voor een totaalbedrag van ruim € 2,8 miljoen en 1 proces-verbaal wegens het niet voldoen aan een vordering tot medewerking.

In 5 gevallen heeft de Inspectie SZW een proces-verbaal van aanhouding terzake vermoedelijke overtreding van artikel 447e van het Wetboek van Strafrecht opgemaakt. Het ging in deze gevallen om aangetroffen vreemdelingen, die niet beschikten over een geldig identiteitsbewijs.

Het interventieteam heeft 4 signalen doorgegeven aan de directie Arbeidsomstandigheden. Het betrof slechte arbeidsomstandigheden, ontbrekende urenregistratie en vermoedelijke overtreding van de Arbeidstijdenwet (overschrijding werkuren). Dit heeft in twee gevallen geleid tot een waarschuwing; in één geval werd een boete van € 5.062,- opgelegd (ontbrekende urenregistratie). Eén zaak is nog in behandeling.

Belastingdienst

De Belastingdienst (regio's Holland Midden, Holland Noord en Amsterdam) heeft de volgende onderzoeken ingesteld:

- 26 boekenonderzoeken;
- 48 actualiteitsbezoeken.

De onderzoeken hebben geleid tot een bedrag van € 11.847.786,- aan correcties en opgelegde boetes.

Regiopolitie/Vreemdelingentoezicht

Van de 112 illegaal tewerkgestelden bleken er 7 tevens illegaal in Nederland te verblijven. Zij zijn

overgedragen aan de afdeling Vreemdelingentoezicht van de Regiopolitie. Vier van de illegaal verblijvenden zijn Nederland uitgezet.

UWV

In 6 gevallen werd een signaal van samenloop werk en uitkering aan het UWV gemeld:

- In één geval heeft dit tot vaststelling van fraude geleid. UWV heeft aan uitkeringsgerechtigde een waarschuwing gegeven voor het schenden van de mededelingsplicht;
- In 3 gevallen bleek dat de gewerkte uren waren opgegeven aan het UWV;
- In 2 gevallen was vermoedelijk sprake van fraude, maar was dit niet aantoonbaar.

Gemeenten

Het interventieteam heeft 15 signalen van samenloop werk en uitkering aan het RCF gemeld. Het RCF zorgde voor het doorzetten en terugkoppelen van het signaal aan de betreffende gemeenten:

- 4 keer heeft een signaal tot vaststelling van fraude geleid. In 2 van deze gevallen is een terugvordering van respectievelijk € 804,- en € 2.235,- ingesteld. In de andere 2 gevallen werd de uitkering beëindigd;
- In 5 gevallen bleek geen sprake van fraude;
- 6 signalen zijn nog in onderzoek.

2.5 Resultaten Interventieteam Midden

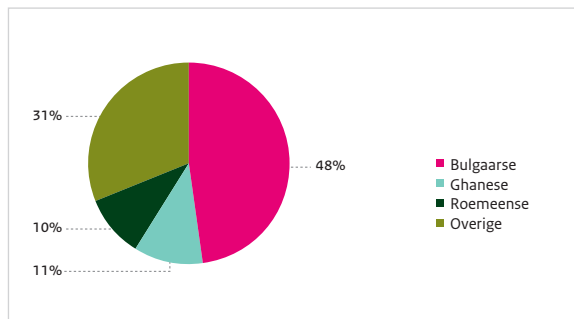
In Midden zijn in totaal 380 schoonmaakbedrijven gecontroleerd. Hiervan waren ongeveer 45 bedrijven uitsluitend of hoofdzakelijk actief in de glazenwasserij. Het interventieteam heeft ook nog eens bij 38 bedrijven gecontroleerd die opdracht gaven tot de schoonmaakwerkzaamheden.

Het interventieteam heeft bij 25% van de inspecties een of meerdere overtredingen geconstateerd:

- Bij 25 % van de schoonmaakbedrijven (85);
- Bij 38% van de glazenwasbedrijven (17);
- Bij 87% van de opdrachtgevers/inleners (33).

Tijdens de inspecties zijn in totaal 488 personen werkend aangetroffen. Van deze personen bleken er 62 illegaal tewerkgesteld.

Figuur 3 Illegaal tewerkgesteld naar nationaliteit

Resultaten per ketenpartner

Inspectie SZW

De Inspectie SZW heeft 159 overtredingen van de Wav en/of de WML geconstateerd. In dit kader zijn 94 boeterapporten opgemaakt voor een totaalbedrag van €757.000. Er is 1 proces-verbaal opgemaakt voor herhaalde overtredingen van de Wet arbeid vreemdelingen.

Belastingdienst

De Belastingdienst heeft de volgende onderzoeken ingesteld:

- 33 boekenonderzoeken;
- 58 actualiteitsbezoeken.

De onderzoeken hebben geleid tot een bedrag van € 6.485.351 aan correcties en opgelegde boetes. Daarnaast is er nog eens beslag gelegd voor een totaalbedrag van € 1.716,645.

UWV

Het interventieteam heeft 15 signalen van samenloop van inkomsten uit arbeid en uitkering doorgegeven; Dit heeft geleid tot het volgende resultaat:

- 1 uitkering is beëindigd;
- 1 uitkering is aangepast;
- 1 proces verbaal opgemaakt wegens uitkeringsfraude;
- 3 maal is een boete opgelegd.

Gemeenten

Er zijn 14 signalen doorgegeven aan gemeenten betreffende samenloop van inkomsten uit arbeid en uitkering. Dit heeft in 1 geval geleid tot het verrekenen van een teveel ontvangen bedrag met de lopende uitkering.

Regiopolitie/Vreemdelingentoezicht

De politie heeft vijf personen beboet voor het zich niet kunnen identificeren op de werkplek.

Het SIT Midden heeft een schoonmaakbedrijf gecontroleerd dat veel klanten had maar geen of nauwelijks afdracht loonbelasting en premies deed. Het vermoeden bestond dat het bedrijf op naam van een katvanger stond. Er waren veel bestuurderswisselingen in het KvK-register. Tijdens het onderzoek bleek dat er nauwelijks administratie aanwezig was in het bedrijf. Uit onderzoek bij de opdrachtgevers werd duidelijk wie de eigenlijke leidinggevende was. Via een contract voor een leaseauto is de link tussen deze persoon en het bedrijf vastgesteld. De Belastingdienst heeft op basis van de verkregen informatie van de opdrachtgevers een aanslag van meerdere miljoenen opgelegd en heeft conservatoir beslag gelegd. Het onderzoek heeft veel tijd gekost door de schimmige constructie die opgetrokken werd door de eigenaar van het bedrijf, doordat een gebrekkige administratie aanwezig was en door gebrek aan medewerking van betrokkenen in het onderzoek. De eigenaar lijkt intussen Nederland te hebben verlaten.

2.6 Resultaten Interventieteam Zuid-West Nederland

In Zuid-West Nederland zijn in totaal 120 inspecties verricht. Hierbij zijn 220 bedrijven gecontroleerd: 68 schoonmaakbedrijven en 152 opdrachtgevers/inleners. In deze regio zijn geen glazenwassers gecontroleerd.

Het interventieteam heeft bij 23% van de inspecties een of meerdere overtredingen geconstateerd:

- Bij 25% van de schoonmaakbedrijven;
- Bij 21% van de opdrachtgevers/inleners.

De bedrijven waarbij de meeste overtredingen zijn geconstateerd betroffen schoonmaakbedrijven die actief waren in de schoonmaak van recreatieparken, busvervoer en gebouwen. Opvallend is dat bijna driekwart van de illegaal tewerkgestelde personen de Roemeense of Bulgaarse nationaliteit bezat. Het ging hierbij om schijn-zzp'ers en om constructies met vennoten van een vennootschap onder firma. Deze laatste constructie kwam vooral voor in de schoonmaak van recreatieparken en betrof 44 personen uit Roemenië.

Resultaten per ketenpartner

Belastingdienst

De Belastingdienst Zuid-West Nederland (Zeeland en West-Brabant) heeft 9 boekenonderzoeken en 25 actualiteitsbezoeken verricht.

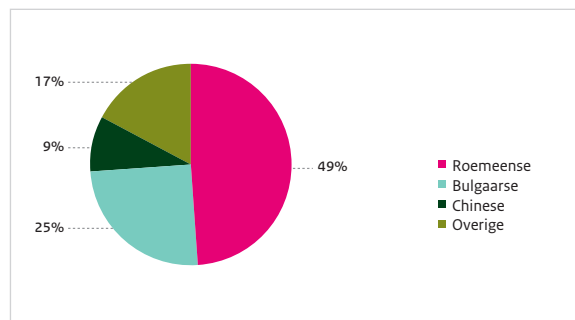
De onderzoeken hebben geleid tot correcties en opgelegde boetes voor een bedrag van € 8.077.998. Hierin is ook een bedrag van € 33.000 opgenomen wat via derdenbeslag is ingevorderd.

Inspectie SZW

De Inspectie SZW heeft 172 overtredingen geconstateerd op het terrein van de Wav en/of de WML. In dit kader zijn 44 boeterapporten opgemaakt voor een totaalbedrag van € 1.038.000.

Tijdens de inspecties zijn in totaal 856 personen werkend aangetroffen. Van deze personen bleken er 97 illegaal tewerkgesteld.

Figuur 4 Illegaal tewerkgestelden naar nationaliteit

Het interventieteam heeft 26 signalen van mogelijke Wav- en WML-overtredingen overgedragen naar de desbetreffende inspectieteams van de Inspectie SZW. Dit betrof signalen die onstonden naar aanleiding van onderzoeken uit systemen zoals BVV en SUWI-net. Naar aanleiding van deze meldingen zijn 36 boeterapporten opgemaakt waarbij sprake was van 58 Wav-overtredingen, zijn 6 waarschuwingsbrieven WML verzonden en is 1 boeterapport WML opgemaakt.

Regiopolitie/Vreemdelingtoezicht

Van de 97 illegaal tewerkgestelden bleken 16 personen illegaal in Nederland te verblijven. Zij zijn overgedragen aan de afdeling Vreemdelingtoezicht van de Regiopolitie.

UWV

Het interventieteam heeft 22 signalen van samenloop werk en uitkering aan het UWV gemeld. Dit heeft in 4 gevallen tot vaststelling van fraude geleid. In 2 gevallen is de WAO-uitkering beëindigd.

Gemeenten

Er zijn 7 signalen van samenloop werk en uitkering bij de gemeentelijke uitkerende instantie gemeld. Dit heeft in 3 gevallen tot vaststelling van fraude geleid. In 2 gevallen werd de uitkering beëindigd.

Het interventieteam heeft het schoonmaken en rijklaar maken van bussen bij meerdere busvervoersbedrijven geïnspecteerd. Naar aanleiding hiervan trad één malafide schoonmaakbedrijf in het daglicht die in opdracht van diverse busvervoersbedrijven schoonmaakwerkzaamheden uitvoerde. Uit onderzoek werd geconstateerd dat er sprake was van illegale tewerkstelling, uitkeringsfraude en ontduiken van belastinggelden. De concurrentie in dit segment van de schoonmaak is groot, en lijkt ertoe te leiden dat schoonmaakbedrijven voor te lage prijzen inschrijven op het werk. In dit geval leidde het ertoe dat het geïnspecteerde schoonmaakbedrijf failliet ging. Honderden medewerkers werden door dit faillissement ernstig gedupeerd. Voor de vakbonden was dit reden voor nader onderzoek. De vakbonden hebben het fundament gelegd voor baanbehoud door met de busvervoersbedrijven in gesprek te gaan en de schoonmakers onder te brengen bij een nieuwe opdrachtnemer (schoonmaakbedrijf). Ook werd voor een deel van deze medewerkers een financieel debacle voorkomen doordat de betreffende vervoersbedrijven en de nieuwe opdrachtnemer de betalingsachterstanden hebben weggenomen. Uit hercontroles van het interventieteam is gebleken dat een aantal busvervoersbedrijven inmiddels zaken doet met gerenommeerde schoonmaakbedrijven tegen een marktconform tarief. Helaas geldt dit niet voor alle busvervoersbedrijven. Bij deze bedrijven blijft het interventieteam inspecteren en waar nodig handhaven.

3

Conclusies

De vier interventieteams hebben een hoge mate van niet-naleving vastgesteld bij de gecontroleerde bedrijven. Bij ruim een kwart van de geïnspecteerde bedrijven zijn een of meerdere overtredingen van diverse wetten vastgesteld. In de mate van naleving lijkt weinig verbetering opgetreden ondanks schriftelijke algemene vooraankondiging van de controles, aanschrijving per bedrijf in 2 regio's en ondanks het repressieve optreden van de interventieteams dat heeft geleid tot naheffingen en boetes voor een bedrag van ruim €37,7 miljoen. Gelet op deze bevinding, kan gesteld worden dat de beoogde doelen, het terugdringen van illegale arbeid en belasting- en premiefraude, niet ten volle zijn behaald.

De doelen betreffende vermindering van uitkeringsfraude zijn wel behaald. Diverse uitkeringen zijn stopgezet en uitkeringsfraude is bestraft. Ook het doel betreffende het tegengaan van illegaal verblijf is behaald. Er zijn meerdere personen in vreemdelingenbewaring gesteld en een aantal personen is Nederland uitgezet.

Een aansprekend resultaat van de interventieteams is dat de partners met elkaar een manier van werken hebben ontwikkeld op basis waarvan niet-nalevende bedrijven zo efficiënt mogelijk konden worden aangepakt. De inzet van de Invorderaar van de Belastingdienst om direct openstaande schulden te innen (bijvoorbeeld via beslaglegging op goederen) is hier een goed voorbeeld van. Een ander voorbeeld is het combineren van bepaalde gegevens waardoor meer inzicht verkregen werd in de financiële stromen van een onderneming.

De interventieteams kunnen echter niet voorkomen dat bedrijven gestaakt worden/failliet gaan en onder een andere vlag weer verder gaan. Hiertoe zijn andere maatregelen nodig op beleidsmatig en juridisch vlak. Deze worden inmiddels in het programma "Aanpak malafide uitzendbureaus (AMU)" ontwikkeld. Hierbij kan gedacht worden aan het verbeteren van inning van boetes, aan het vergroten van de mogelijkheden tot weigering van en doorhaling van inschrijving in het handelsregister of het mogelijk maken van het opleggen van een bestuursrechtelijk dan wel civielrechtelijk bestuursverbod. Hoewel deze maatregelen in het kader van de aanpak van malafide uitzendbureaus worden ontwikkeld, kunnen deze ook worden toegepast op malafide schoonmaakbedrijven.

De problematiek rond dergelijke malafide bedrijven is vergelijkbaar (vluchtigheid, geen of onvolledige administratie, veranderen van rechtsvorm, faillissementen en doorstarten).

Gedurende de looptijd van de interventieteams is door de ketenpartners al voorzichtig de conclusie getrokken dat repressief optreden alleen niet voldoende was om misstanden in delen van de schoonmaaksector te voorkomen dan wel op te heffen. Daarom heeft de projectleiding van de interventieteams in oktober 2011 en april 2012 brainstormsessies georganiseerd om onder meer de aangetroffen fraudevormen in kaart te brengen en te inventariseren welke maatregelen getroffen zouden kunnen worden om deze fraude aan te pakken.

Op basis van de uitkomsten van deze brainstormsessies is in juni 2012 een voorstel aan de LSI gestuurd om de aanpak van de schoonmaaksector te wijzigen. In 2013 wordt deze aanpak verder ontwikkeld. Analyse en effectmeting maken hier expliciet onderdeel van uit. Naast repressie zullen andere, meer op preventie gerichte handhavingsinstrumenten worden ingezet. Ook zullen brancheorganisaties nadrukkelijk worden betrokken bij de aanpak van die delen van de schoonmaaksector waar wet- en regelgeving niet of slecht wordt nageleefd. Ook opdrachtgevers kunnen een rol spelen bij de aanpak van de problematiek door bijvoorbeeld reële tarieven te hanteren bij het afsluiten van de contracten.

In afwachting van deze bredere aanpak zetten de interventieteams met instemming van de LSI hun repressieve aanpak in 2013 voort.

Dit inspectierapport is een uitgave van:

Inspectie SZW

De Inspectie SZW maakt deel uit van het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

vijfkeerblauw | SSS-618938

© Rijksoverheid | Juli 2013